

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za tri leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravništvo in ekspedicijski
„Katol. Tiskarna“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 49.

V Ljubljani, v četrtek 28. februarija 1895.

Letnik XXIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. marcem pričnjenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.
Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.
Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Češka šola na Dunaju.

V Favoritih, v 10. okraju dunajskega mesta, vzdržujejo Čehi že dolgo časa zasebno šolo. Društvo Komenskega nabira mej češkimi rodoljubi potrebno veliko svoto; po njem se tudi šola imenuje. Vsako leto dokazuje vodstvo te šole dunajskemu mestnemu zboru, da je v resnici potrebna; vsako leto redno prosi podpore, a vsako leto ji prošnjo mej bolj ali manj neotesano razpravo zavrnejo. Letos so se obrnili češki stariši na dolenjeavstrijski deželni šolski svet proséč, naj se podeli ti šoli pravica javnosti. Podpisanih je 519 starišev. Deželni šolski svet je v svoji skrbi za nemštvo prošnjo odbil in proti temu se je vložila pritožba pri ministerstvu za nauk in bogočastje. Te dni je ministerstvo tudi pritožbo zavrglo. Mej vzroki se bere tudi to-le:

„V čl. 19. al. 3. drž. tem. zak. z dne 21. decembra 1867 o splošnih državljskih pravicah določeno posebno ustanavljanje javnih učnih zavodov se more uporabljati le v tistih deželah brez drugih predpogojev, kjer je bivanje več narodnostij neovržno dokazano; kjer ni tega, je uporaba omenjene določbe odvisna odtod, da dejanske razmere brezdvoybeno kažejo bivanje več narodnostij. To pa ne velja gledé češke narodnosti na Dunaju; niti število vseh na Dunaju bivajočih udov te narodnosti ni v sorazmerju s številom vseh prebivalcev, niti ne kažejo razmere, v katerih biva ta narodnost na Dunaju, takih znakov, po katerih bi se dalo izpoznati, da na Dunaju, posebej v 10. okraju, prebiva češko ljudstvo, oziroma da je njegov jezik izmej v deželi navadnih jezikov.“

Ta določba je za vsacega Slovana žalosten dokaz, koliko veljamo. Zadnje štetje je na Dunaju pokazalo, da ob čuje do 70.000 ljudij v češkem jeziku; dejansko kaže njihovo bivanje božja služba v češkem jeziku, veliko čeških društev, število čeških vojakov pri dunajskih „Deutschmeistrah“ in dejstvo, ki ga vsak Dunajčan pozna, da se namreč vzlasti v 10. okraju čuje do mala samo češka govorica. To so menda vsaj dovolj jasni znaki, toda ti se ne smejo vedeti, sicer bi utegnili res Čehi dobiti svojo šolo.

Pri tej določbi se spominjamo žalostnih bojev naše „Danice“ za slovenskega jezika upravičenost na Dunaju. Tudi takrat se je branil „nemški značaj“ dunajskega mesta in dolenjeavstrijske pokrajine. Dunaj, kateri povzije nebrojno delavskih sil vsega cesarstva, ki mu vstvarjajo njegovo bogastvo, ki bi moral biti domače mesto vsem avstrijskim narodnostim, si pod okriljem vlade brani svoj izključno nemški značaj. To ne more dobro vplivati.

Vzlasti pa pri ti priliki opozarjamo na veliko nevarnost, ki preti naši državi vzlasti vsled načel, ki se kažejo v imenovani določbi. Posvetna oblast na Dunaju se namreč z vsemi silami ustavlja, da ne bi tamošnji Čehi imeli svojih javnih božjih služeb. Sami si torej najemajo duhovnike, ki jim pridigujejo. V 10. okraju, koder jih je največ, niti tega ne morejo dobiti. Posledica je grozna verska zapuščenost in ž njo zvezana npravna propalost. Mali, doma pobožno vzgojeni češki dečko, katerih cele trume prihaja vsako leto na Dunaj, se tako naravnim potom sili v socialno demokracijo. Svetih zakramentov ne prejema, božje besede ne sliši, ali je torej čuda, če pade? Vzlasti izpoved je tako nežna zadeva, da jo i izobraženec najraje opravlja v materinem jeziku. Odtod izvira, da je na tisoče social. čeških delavcev na Dunaju, da je ravno mej njimi največ divjih zakonov, največ ljudij — pripravljenih za vse.

Kar je protinaravnega, ima tudi protinaravne učinke. In dub, ki odseva iz omenjene ministerske določbe je — protinaraven, zato se pa posledice njegove nevarne naravnemu razvoju naše Avstrije in s tem tudi javnemu reda in blagostanju, ki je namen državi.

Volilna pravica.

(V deželnem zboru govoril poslanec Klun.)

(Konec.)

Naj pa delavci že volijo neposredno, ali potem delavskih zbornic, gotovo dobé lastne zastopnike katerih število naj bi znašalo 21 ali 22 mož. Pri nas se po sedanjih razmerah še ni bati socialno demokratskega zastopnika, ker socialno-demokratska agitacija še ni dosti razširjena. In ravno to velja tudi o nekaterih drugih deželah. Iz nekaterih drugih

LISTEK

Volitev v Stari vasi.

Berilo.

Oj, kako vesel čas je čas volitve!

Komaj prisije zjutraj ljubo solncece, že je mnogo pridnih nog po koncu, ki tekajo od volilca do volilca, in mnogo pridnih jezikov se giblje in poje slavo svojemu kandidatu, kateri jih je poslal. Kako že poje pesnik:

„Gorjé, volileo, ti, gorjé,
Če pridejo vsi ti nad té!

Lej, otrok, onega moža, ki tam tako mogočno stopa po starovaškem trgu. Gorečnost sije mu iz očí in žari mu iz lic. Priden je že na vse jutro tako, da mu pot močí čelo. Pomaknil si je torej kučmo s čela.

Bodi ti vzgled marljivosti, ljuba šolska mladina. Ali ga poznaš?

To je imenitni gospod „Poslane“.

Poslaniške časti sicer on nima, toda zelo rad pomaga, da jo dosežejo drugi.

Včasih pa je gospod Poslane res poslanec, kadar ga pošlje kam njegov višji. O tem pravijo nekateri, da prodaja na Dunaju, glavnem mestu Avstrije, šolske bukve, iz katerih se učiš, ljuba mladina, toliko lepega in dobrega. Tako koristi tebi, ljuba mladina, in svoji ljubljani slovenski domovini.

Gospod Poslane pa trdi, da je ta njegov višji najimenitniši na Dunaju. Sam prvi minister poprašuje ga vsako jutro, koj ko iz postelje vstane, kakšno je vreme v politiki. Le prav je, da posluša Stara vas tacega večšega vremenskega proroka, ki lahko naprej pove vse vetrove, po katerih treba obračati plašč, da se ne prehladimo. Samo če je tvoj plašč črn, potem ti oni gospod ne bode nikdar proročeval vetrov, ker vé, da se tak plašč po vetru obračati ne da.

Zato pa je gospod Poslane tudi tako zelo nasproten jednemu izmed obeh kandidatov, katera imajo Starovaščani. Ta kandidat ima črn plašč, on je „črnosuknjar“, kakor z mogočnim glasom oznanja gospod Poslane. Tacih ni smeti voliti!

Tudi v druge kraje, kjer se je bilo bati, da bodo volili črnosuknjarja, poslal je bil g. Poslanca njegov višji.

Bil je v dveh krajih. V jednom nabral je za svojega kandidata, ki seveda nima črne suknje, 101 glas, v drugem pa 56 glasov.

Koliko glasov je to skupaj, ljuba šolska mladina?

Kaj ne, da 157?

Ko pa se je gospod Poslane na povratku iz svojega poslanstva peljal ravno čez starovaški most in je videl tod nekaj volilcev, zakričal jim je: „200 glasov peljem s sabo!“

On ni znal računati. Učite se pridno, ljuba deca, računstva!

Veljaven mož je gospod Poslane. Pohlevno ga pozdravljajo sam oče župana. Tudi oče župan ne marajo kandidata s črno suknjo. Tak je samo za kmete, katerih še ne upogne vsak veter, kar pri meščanih baje že dolgo ni več v modi. Napredovati pa mora tudi Stara vas.

Sicer pa so nekateri meščani, ko so videli, da celó gospod Poslane ne zna dobro računati, hoteli od očeta župana zahtevati, da jim pokažejo, znajo li dobro računati ali ne. Pa to so le sineži!

Poglej, ljubi otrok, tam po stenah so prilepljeni veliki lepaki. Na njih tiskano bereš, kako škodljiv je kandidat s črno suknjo. Nadalje obljublajo se na teh lepakih Starovaščanom, če bodo izvolili kandidata, ki nima črne suknje, zvezde z neba. Sedaj, ko so ga res izvolili, bodo morali ostati lepo doma, sicer bi utegnili katera zvezd, ki bodo sedaj brez dvojbe začele gosto padati izpod neba, ubiti katera izmed njih. In to bi bilo žalostno.

Ti lepaki se blestijo v mavričnih bojah. To skoro gotovo simbolično pomenja politično barvo kandidatovo, katerega priporočajo

Ali veš, ljubi otrok, kaj pomenja beseda simbolično?

Simbolično je, če je volilec dolžan kakih sto goldinarjev in se ga nekoliko privije ravno pred volitvijo. Ako pa potem pride postrežljiv človek in plača

3/46 M. M. Pau

Honny soit, qui mal y pense.

Kakor neka britka ironija so se mi videle besede, katere je čital predsednik volilne komisije, predno se je začela volitev. Vsak volilec naj bi volil prosto, po svojem prepričanju! Ali prostosti Metličanje ne poznajo. Pri agitaciji so strašili ljudi, da hočejo duhovni tlako nazaj, a pokazalo se je, da živi veliko Metličanov skoro v hujšem robstvu, kakor je bila tlaka. Da so volili vsi volilci po svojem prepričanju, bi bil dobil prof. Zupan vsaj polovico glasov, tako pa je zmagala sila. Policaj Barbič, ki pravi, da se bo po smrti spremenil v kavrana in da mu za zadnjo popotnico ni treba drugega, kakor za en „groš“ kruha, je oblastno govoril po Hribu: „Kdor ne bo volil Višnikarja, tega bomo dali takoj Slancu v roke, kedar poteče „beksel“. „Beksel“ in Slanec pa več premoreta, kakor regiment Turkov. V Križevsko vas, ki tudi pripada mestni občini, sta šla oznanovat vero v Višnikarja apostola bivši čevljar in sedaj imeniten gostilničar Fleischmann, in klepar Jutraš, oba mestna očeta, ki se odlikujeta s tem, da cerkve nikdar od znotraj ne vidita. Imela sta s seboj črnilo in pero ter sta hitro spreobrnila celo vas, iz vzemši dva moža. Prišla sta tudi v neko hišo, kjer je volilni listek ležal na mizi, a gospodarja ni bilo v sobi. V svesti si svojega visokega poslanja zapiseta brez gospodarjeve vednosti na volilni listek: „Gospod sodnik Višnikar“. Lepa apostola to! Ali v čast in slavo Križevčanov bodi povedano, da vkljub temu niso volili Višnikarja, razven enega ali dveh mož, dasi so jim pretili, da bodo zgubili marsikako pravico, ki jo uživajo po milosti methških očetov, in dasi so jim obetali to ali ono. Pa vrnimo se nazaj v Metliko. Grozno so bile priprave za bitko! In kako bi tudi ne bile! Saj se je imelo odločiti, bo li še sijalo Sukljejevo solnce tako ljubeznjivo na Dolenjsko ali nič več. Ves terrain se razdelili mej več vojskovodij. Trgovec Rajmer je imel braniti Požeg varos, Drage in Štakersko ulico, gostilničar Furlan Strnišče, mestni tajnik in cerkveni ključar (cerkmešter), Gangel je pa prevzel mestni trg ter si pridržal nekako vrhovno poveljstvo. Na Hribu, v „Majlandu“ in „Benetkah“ pa so imeli največ opraviti policaji.

Gorje tistemu, o katerem so zvedeli, da je za Zupana! Poprej mu niso dali miru, dokler ni spremenil svojega mnenja — ali kaj pravim, da bi kdo spremenil svoje mnenje! — dokler ni zoper svoje mnenje prisegel na Višnikarjev prapor. Temu so dejali: „Če ne voliš z nami, te potem več ne bomo hoteli spoznati za svojega someščana“, drugemu: „Roka roko umiva; če ne boš ti z nami, pa tudi mi ne bomo s teboj“, tretjemu: „Če boš kaj potreboval, ne boš šel v prošnjo, ampak boš k nam prišel“, četrtemu: „Če ne boš na naši strani, pa ne boš smel v maskare“, itd. Posojilnica je seveda jako strašila. Pa tudi obljub niso štedili mestni očetje. Gostilničarjem so dejali: „Poslali ti bomo toliko in toliko volilcev“. Dvema kmetoma iz Zvirkevega vrha, ki sta bila odločna nasprotnika, so obljubili, da bosta odslej ob tržnih dneh smela zastopjati postavljati svoje reči na mestni trg, in — odšla sta v Višnikarjev tabor. Stanovitnejše može so klicali v mestno pisarno, da so jim ondi podpisali Višnikarja na volilni list. Modrejši može so tako le modrovali: „Duhovni hočejo zopet tlako nazaj in palico v šolo; pa mi ne dajmo pretepati svoje dece in je ne damo“. Roma locuta. Toda pustimo te grozne priprave za boj in oglejmo si boj sam.

Ura je odbila devet in pred mestno hišo se zbirajo može-volilci. Tam vidiš prihajati može iz Požega, tam iz Strnišča, iz Drag, tam zopet iz drugega dela našega slavnega mesta. Kdor je le kolikankj sumljiv, mora pokazati listek; nekaterim, ki se branijo, ga hočejo s silo iztrgati iz rok. Še celó v volilni dvorani poskuša mal mož s sivo brado svojo srečo; pa pristopi duhovnik in ga opomni, da tu ni prostor za agitacijo, in mož odide z dolgim nosom. Volilni boj se začne in kmalu so oddani glasovi.

Može se zberó zopet pred mestno hišo, da počakajo izida volitve. Med čakanjem pa se govori marsikaka beseda, resna in smešna. Med drugim povedó nekateri „odlični“ meščani duhovniku, ki stoji med njimi, da naj ostane v cerkvi, a mesto naj pusti njim. Potem začno hvaliti nemščino, kako je vsakemu človeku potrebna, in da seveda znani tisočak dela le čast Višnikarju. O kam si prišla Metlika, srce lepe Bele Krajine!

Ob pol 12. uri nekako je bilo, ko prihité iz dvorane mestni očetje, polni sladkega veselja, in naznanijo, da je zmaga njihova: „Živijo, živijo Višnikar!“ Toda glej, čuden prizor! Neki volilec iz Križevske vasi, ki je volil po svojem prepričanju, stoji med drugimi. A zdajci priskoči k njemu njegov sosed, Višnikarijanec, ter ga jame vleči za klobuk in smešiti pred celo množico. Bilo je tudi veliko tujcev na trgu, ker je ponedeljek tržni dan. Vse gleda ta prizor in napadeni volilec je v velikem strahu, da bi se mu kaj hudega ne zgodilo. Pa pristopi policaj, da napravi mir, ter deje: „Pustite ga, med vsako pšenico je nekaj ljulike!“ O sapientiam!

Profesor Zupan je dobil le 14 glasov, nekaj volilcev, ki so bili tudi zanj, se je zbaló in so ostali doma. Drugi so oddali Višnikarju svoje glasove. Med Višnikarjevimi volilci si videl tudi može, ki trdijo, da so odločno narodni in ki so poprej očitno govorili, da Višnikarja ne bodo volili. Sploh se je volilo pri nas v znamenjih pritiska, „žlahte“ in upanja ali pričakovanja. Tudi to utegne koga zanimati, da je dal svoj glas Višnikarju tudi metliški organist g. Vencel Sturm.

Po volitvi je bil seveda „likof“, saj to je povsod tako. Samo toliko je Metlika naprej pred drugimi mesti, da so že pred volitvijo določili, koliko volilcev dobi vsaka gostilna na kosilo.

Ko se je zaznalo, da je tudi drugod izvoljen Višnikar, so vzeli v roko slovensko zastavo, ne mené se za to, da so jo uprav z Višnikarjevo izvolitvijo omadeževali in da nimajo pravice do nje, in so hodili z velikim vpitjem po mestu. Spremljala je to čudno procesijo tolpa otrok in žensk. Prišli so tudi pred prošnjo in tu je dejal neki gospod, ki sam sebe gotovo smatra za najboljšega Metličana: „Le vpijte, kdo se bo bal vsakega hudiča!“ Menda so se ti može za jeden dan motili v koledarju in so mislili, da je pustni torek.

Tako se je končala pri nas ta volitev in Metlika je ostala glavna trdnjava mogočnega Šukljeja. Šuklje je doslej celó mislil, da je ta njegova trdnjava sovražniku nepristopna, pa se je zmotil. „Die

Bresche ist geschlagen“ in palo bo tudi visoko zidovje metliško.

Ko je bil nekaj dni prej v Metliki novomeški prorok dr. Slanec, je v sveti jezi dejal: „Zdaj bomo še mi zmagali, potem bomo pa mi liberalci Mahniča postavili za kandidata.“ Tudi mi upamo, da je za državni zbor Šuklje sedaj zadnjič zmagal. Vieti triumphant!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. februarja.

† Nadvojvoda Albreht.

Velicastne so bile pogrebne slovesnosti, ki so se vršile na Dunaju minoli torek. Veljale so jednemu najslavnejših princev slavne naše vladarske rodovine, katerega je Bog poklical k Sebi uživati sad njegovih trudov. Od blizo in daleč prišli so slavni zastopniki raznih držav skazati zadnjo čast junaku, ki si je v najnovejši zgodovini pridobil tako častno ime. Ni pa bilo mogoče prešteti nebrojnih množic ljudstva, ki je ta dan prihitelo od blizo in daleč na Dunaj potrditi in obnoviti svojo tesno zvezo in nemejeno udanost ljubljenu vladarju. Presvetli cesar se je zopet ob tej priliki prepričal, kako so mu v neomajni ljubeznji udani njegovi narodi in to, kakor vladar v posebnem pismu naznanja, ga je najprijetnejše tolažilo v teh dnevih bridke izgube. — Počivaj v miru, slavni vojskovodja, in Gospod vojnih čet, kateremu si tako zvesto služil v svojem življenju, katerega si tako očitno in neustrašno spoznaval pred svetom, dodeli Tvoji duši večni pokoj. Tvoj vzgled pa naj v vseh krogih naše mile Avstrije deluje tudi zanaprej ter vzbuja še mnogo takih mož, kakor si bil Ti, ob čegar smrt sedaj vsi tako so-glasno in sočutno plakamo. Svetila Ti večna luč!

(Za župnijo v Dobropoljah) je imenovan č. g. Andrej Ramoveš, župnik v Sribnem.

(Iz Planine) 26. febr. Po naročilu presvitlega kneza Windisch-Graetza je bilo danes v tukajšnji farni cerkvi slovesno mrtvaško opravilo za pokojnega nadvojvoda Albrehta. — Udeležili so se ga graščinski uradniki in logarji, tukajšnje gasilno društvo, c. kr. orožniki in mnogo pobožnega ljudstva. V znamenje žalosti so bile razobešene od sobote do danes črne zastave na cerkvenem zvoniku, na gradu Haasbergu, na šolskem poslopju itd.

(Goriške novice.) Poštno podružnico bi radi Goričani v gosposki ulici. Za prošnjo že nabirajo podpise. Radi pogreba nadvojvoda Albrehta je bila letos prepovedana običajna pustna dirka. — V Devinu je sklenila „Lege nazionale“ zidati šolo in zabavišče laško. Slovenci, branimo se! — Laške postne pridige bo imel letos v Gorici preč. g. A. Pavišič, prednik tovarštva Jezusovega. — V Rabatišču v Gorici je zaklal sorodnik sorodnika do smrti. — V nedeljo se je obesil 18letni mladenič v goriški bramborski vojašnici.

(Iz Cerknice) 26. febr. Pes je v jasliah ležal, konje lajal, jim zobe kazal ter jim ni pustil jesti: „Kako si vendar nevoščljiv“, pravi mu jeden izmed njih, „da nam še tega ne pripustiš, kar ti jesti nočeš in ne moreš“. Ta-le basen mi je prišla na misel, ko sem bral, da visokoučeni iksasti dopis v „Sl. Narodu“, v katerem se neko liberalno semešče zaganja v naše „katoliško slovensko izobraževalno društvo“ in njegovega blagajnika g. Porenta. Liberalni list laže, kakor bi orehe tolkel, ko piše, da je g. blagajnik agitiral s tem, „da bodo duhovni gospodje že vedeli, kdo da je tisti, ki ne da 20 kr. za društvo“. Da dopisnik ni dal, je gotovo, ker mu je vse, karkoli nosi katoliško ime, kakor pravi, „nadležno“, a kar je „liberalno“, to je velikodušno in pristno narodno! Da našega deželnega dacarja cerkniški liberalci (posebno trojica) ne „morejo“ in bi ga radi stran spravili, je gola istina, to pa zato, ker ne trobi v njih liberalno trobento, in je pristaš katoliško-narodne stranke. Kaj pač hoče, veleučeni dopisnik, Vaša adresa na veleslavni deželni odbor drugega nego počrtniti svojo službo vestno opravljajočega g. dacarja. Vemo, kam pes taco moli. — Slednjič skuša dopisnik oprati poslanca Arkota v zadevi cirkniskega vodovoda in udrina po kanoniku Klunu, ki „Cirknici še vode ne privošči“. Dè-te

vsi šembri! Visoki politiki, ali ste brali poročilo o tej zadevi v naših listih? Čemu ljudstvu pesek v oči mečete? Ožji pristaši Arkotovi sami so mu prigovarjali, naj odstopi od svojega predloga, ki ne bo prodril, ampak naj pu-ti, da se poprej odsek posvetuje o tej stvari. Pa trma je trma in z glavo buta skozi zid! Samoglavega in za sedanji notarijat gorečega poslanca voliti — ni bila srečna misel! Da pa v imenu Cirknčanov hočete delati javno mnenje, češ, „da se Cirknica ne bo še spokorila“, moramo vam odkrito povedati, da tudi Cirknčani vam ne puste, da bi jim še dalje v skledo pljuvali. Vašega liberalnega jarma je dovolj! Mislim, da ste tudi Vi slišali besede: „Nič več nas ne boste sleparili pri volitvah“... „Tada čemo vidjeti, kò je vjera ko je-li nevjera“ — kdo je zvest, kdo pa nezvest slovenskemu ljudstvu! Res je sicer, da „Istina je sirotinja naga, — Pa je malo igda iko mari“, toda slednjič bo zmagala resnica in pravica! K sklepu zeli od Vaše veleučenosti zvedeti pomen besede „liberalce“ Vaš klanjajoči se klerikalni nevednež.

(Slovensko-nemški Wolfov slovar.) Od tega prevažnega slovstvenega dela izšel je te dni 17. sešitek, ki podaja slovarjevo vsebino od besede: r a z g l a s j e do besede s e d m i c a.

(Misljoni) se bodo vršili od 1.—10. marca v Cirkovcah, od 16.—25. marca v Ločah in od 29ega marca do 7. aprila na Muti. Vodili jih bodo gg. lazaristi od sv. Jožefa pri Celju.

(Kri si je zastrupil) v Derstelji pri Ptuj, posestnik Mahorič. Klal je namreč prešiča ter se pri tem vrezal na roki; ker ni porajtal na rano, zastrupila se mu je kri in vsled tega je 21. februarja umrl.

Društva.

(Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda) je imelo svojo 82. vodstveno sejo dne 20. februarja 1895. Navzoči so bili: Tomo Zupan (prvomestnik), dr. Dragotin Bleiweis, Anton Koblar, Ivan Murnik, Luka Svetec (podpredsednik), dr. Josip Vošnjak (blagajnik), Andrej Zamejic in Ant. Zlogar (tajnik); izmed nadzornštva dr. Ivan Svetina. Ker je prvomestnik Tomo Zupan, službeno zadržan, prišel jedno uro po pričetku seje, otvoril je sejo podpredsednik Luka Svetec. Blagajnik poroča, da kaže račun za l. 1894 dohoda 15.940-42 gld., razhoda 14.643 14 gl. torej prebitka 1297-28 gld. in koncem l. 1894 v blagajni 1729 41 gld. V tekočem letu je bilo dohoda 1858-10 gld., razhoda pa 8394-91 gld., ker je od kupnine 19.000 gld. za družbino lastno hišo v Trstu bilo te dni izplačanih 6000 gld. Tako si je po posebnih zaslugah — državnega poslanca Franja Povše družba pridobila v Trstu svojo šolsko hišo z vrtom. Ostalih 13.000 gld. se izplača v letnih obrokih po 1000 gld. Za zgradbo Velikovške šole se je izplačalo do danes 1000 gld. — Od 124 podružnic jih 30 za l. 1894 ni poslalo nobenih doneskov. Ko se ukrene gledé razpošiljatve nalašč za družbo oskrbljenih 200 družbinah nabiralnikov, podeli se služba vrtnarice v Pevmi in se rešijo došle prošnje. Potem zaključi prvomestnik sejo.

Narodno gospodarstvo.

Nastavljanje zastrupljenega mesa po njivah in pašnikih je prepovedano.

Strastni lovci smrtno sovražijo lisice, ker včasih zaleze kakega dolgouhega zajca. Da bi lisice pokončali, jim nastavljajo mesa zastrupljenega s strihninom, ki je najhujši strup. C. kr. gozdno oskrbnistvo v Idriji ima v najemu lov v dveh katastralnih občinah Črnovrške županije. Lovci so polagali na razne kraje strupa, dostikrat prav blizu hiš. Mačke so kmalu skoraj vse poginile, ker so prišle do zastrupljenega mesa. Ljudje so se bali, da bi se strup ne zanesel v kale ali pa med seno. In v resnici je več goved v tistih občinah poginilo, ne da bi bil vzrok znan. Na žerjo kmetovalcev je kmetijska podružnica v Črnem Vrhu prosila c. kr. gozdno oskrbnistvo v Idriji, naj ustavi polaganje otrovnih tvarin. Ker se pa ono na to prošnjo ni hotelo ozirati, šla sta dva občinska odbornika osebno v Logatec k okrajnemu glavarstvu. To je z ozirom na to, da s strihninom zastrupljeno meso še dolgo, dolgo časa ohrani svojo strupeno lastnost, strogo prepovedalo polaganje strupa po vseh njivah, travnikih, pašnikih in vseh taci krajih, ki so živini dostopni. Samo na taci, od hiš oddaljenih krajih, kamor živina nikakor priti ne more, se sme še zastrupljeno meso pokladati.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
zaznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre

Telegrami.

Dunaj, 28. febr. Cesar se v posebnem pismu na ministra predsednika kneza Windischgratza iskreno zahvaljuje za res veličastne dokaze sočutja in vdanosti, s katerimi Njegovi narodi vsikdar spremljajo veselje in žalost vladarske rodovine. Ti dokazi krepčajo cesarja z milo tolažbo v veliki bolesi, katero čuti vsled nenadomestljive izgube nadvojvode Albrehta. Vlada naroča ministru predsedniku, da to cesarsko zahvalo objavi prebivalstvu.

Dunaj, 27. februarja. „Armeeverordnungsblatt“ javlja: Cesar je dovolil, da se od 1. aprila 1895 ustanovi pri vsakem bosenko-hercegovskem polku vojaška godba. S tem se poveča v miru število mož pri polku za 43. Cesar je določil, da se ustanovi od 1. septembra 1895 nova 14. kadetna šola v Kamenicu pri Petrovaradinu.

Dunaj, 27. febr. Nemški cesar se je odpeljal s posebnim vlakom ob 8. uri v Berlin. Z našim cesarjem sta se na kolodvoru pristrčno pozdravila. Visoki gostje so že večinoma odpotovali.

Dunaj, 28. febr. „Fremdenblatt“ poroča iz popolno zanesljivega vira iz Peterburga, da ni ministrom zunanjih stvari imenovan Staal, kakor so listi poročali, marveč da bo vsaki čas imenovan za to mesto knez Lobanov.

Dunaj, 27. febr. Ko so zaprli neko sumljivo osebo, ki je hotela zmenjati tisočak, so našli, da je bila najmanj pred 1 tednom zadavljena in oropana neka Janski, ki se je pečala z denarno kupčijo. Zaprti hudodelec je že priznal svoje dejanje.

Berolin, 27. februarja. Danes se je sprejel predlog, naj se razveljavi diktatorski paragraf glede Alzacije-Lotaringije. Zanj so glasovali alzaški-lotarinški poslanci, centum, socialisti, obe prostomiselnosti in antisemitje.

Berolin, 27. februarja. „Reichsanzeiger“ poroča, da je sklican državni svet za 12. marca. Državni kancler je imenovan predsednikom.

Kristijanija, 27. februarja. V ministerskem svetu je zahteval kralj, naj prekliče ministerstvo svojo odpoved. Ministerstvo je ostalo pri svojem sklepu. Kralj je poklical Swertrupa k sebi in mu poveril, naj sestavi kabinet, a ta je odklonil.

London, 27. februarja. Spodnja zbornica je sprejela z 204 proti 85 glasovom, da se omeji prodajanje in posest pištol tudi

pri tistih osebah, ki imajo za to pravico. Gledé prodajanja se je sprejelo več določb. Vlada je podpirala predlog.

Capstadt, 27. febr. Herkules Robinson je imenovan za poveljnika Kapske naselbine.

Tuji.

26. februarja.

Pri **Stonu**: Löwi, Weil, Wipplinger, Weiss, Henkel, Woith Vogel, Kluger z Dunaja. — Homan iz Radovljice. — Šumovka iz Zagreba. — Jos. in Otilija Wass iz Klausenburga. — Markiz Gozani iz Postojine. — Grof Oskar Cassini iz Trsta. — Degrazia iz Gorice.

Pri **Malicu**: Puxbaum, Riemerschmid z Dunaja. — Furot iz Prage. — Müller iz Pakraa. — Kapper iz Linca. — Gromovič iz Dubrovnika. — Markovits, Smeccchia iz Trsta. — Crippa iz Maribora.

Pri **Juznem kolodvoru**: Zannier iz Trsta. — Metzger iz Inomosta. — Böhm iz Ljubljane.

Tržne cene v Ljubljani

dné 27. februarja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 —	Špeh povišen, kgr.	64
Rež, „	5 80	Surovo maslo, „	72
Ječmen, „	6 —	Jajce, jedno	3
Oves, „	6 20	Mleko, liter	10
Ajda, „	6 60	Goveje meso, kgr.	64
Proso, „	7 —	Telečje „	68
Koruza, „	7 —	Svinjsko „	66
Krompir, „	3 50	Kostrunovo „	42
Leča, hktl.	12 —	Piščanec „	55
Grah, „	10 —	Golob „	20
Fižol, „	11 —	Seno, 100 kgr.	1 96
Maslo, kgr.	— 94	Slama, 100 „	1 87
Mast, „	— 66	Drva trda, 4 kub. m.	8
Špeh svež, „	— 56	„ mehka, 4 „	7

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur
opazovanja	urakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	722-3	-2-6	sl. zap.	oblačno	7-1
27 3. u. pop.	720-9	-1-6	sl. sever	„	sneg
9. u. zveč.	722 1	-0-8	sl. szap.	„	„
Srednja temperatura -0-6 za 0-9° pod normalom.					

Zahvala.

129 1

O priliki britke izgube prerano umrlega gospoda

Franjo Sever-ja

nadučitelja

došlo nam je od sorodnikov, prijateljev in znancev jako mnogo dokazov presrečnega sočutja. Zahvaljujemo se za nje tem potom; zlasti izrekamo zahvalo darovalcem vencev, nešteti udeležnikom pogreba iz Kranjske in Hrvatske, ki so predragega rajnega spremili na njegovi zadnji poti, imenoma častiti duhovščini. gg. učiteljem, orožnikom in uradnikom, ter gg. pevcem za v sree segajoče petje. Vsi ti pozdravi ljubezni do ranjkega so nam bili ne malo tolažilo v naši žalosti vsled nenadomestljive izgube. — Vsem vkupe in vsakemu posebej bodi še jedenkrat izrečena naša najtoplejša zahvala.

Petrinja Brod, dne 25. svečana 1895.

Žalujoči ostali.

131 1

Jera Gabrijelčič javlja v svojem in v imenu svojih otrok **Jerice, Antona in Ivane** sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je Bog vsmogočni poklical k Sebi iskreno ljubljeno soproga, oziroma očeta, gospoda

Janeza Gabrijelčič

posestnik, gostilničar i. t. d. na Brezjah

danes ob 7 uri jutraj po dolgo trajajočem bolehanju okrepčanega s sv. zakramenti za umirajoče, v 54. letu starosti.

Pogreb nepozabnega rajnika bo v soboto, dné 2. marca, dopoldne ob polu 10. uri iz hiše žalosti na Brezjah na župnijsko pokopališče v Mošnjah.

Predragega rajnika priporočamo v pobožno molitev.

Na Brezjah, dné 28. februarja 1895.

Vsprejme se takoj izkušena

poštna odpraviteljica

pri poštne uradu na deželi. — Kje, pové upravništvo „Slovenca“.

132 2-1

F. Wisian

sedlar,

v Ljubljani, Gimska cesta 11,

priporoča slavnemu občinstvu in zlasti prečastiti duhovščini

svojo zalogo izdelanih

„landauerjev“, koleselnov in na pol kritih vóz

in izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela v najlepšem slogu in po nizki ceni.

114 3-2

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Sirup iz planinskih zelišč

tudi

prsni, plučni in kašljev sok

imenovan, prirejen iz

planinskih zelišč in lahko razstopljivega vapnenega železa.

Steklenica z navodilom o porabi 56 kr., 12 steklenice 5 gld.

Dobiva se pri 565 18

Ubaldu pl. Trnkóczy - ju,

lekarnarju v Ljubljani.

Posilja se z obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy v Gradcu.

Št. 5855.

130 1-1

Ustanova za vojaške sirote.

Pri podpisnem magistratu podeliti je za tekoče leto ustanovo podpolkovnika **Josipa Sühna** za vojaške sirote v znesku 87 gld. 80 kr.

Prošnje za to ustanovo, do katere imajo pravico ubogi otroci vojaškega rodú naj bodo zakonski ali nezakonski, vložiti je tukaj **do 8. marca letos.**

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

26. dan februarja 1895.

Mih. Lavrič nasl. F. Grošel

trgovina s špecerijskim blagom in deželnimi pridelki 133 3-1

v Ljubljani na Poljanski cesti šte. 11

priporoča različnega travnatega semena, domače in nemške detelje, prdenice proste, ker ima samo zato vrejeni stroj. Pristni ribniški fižol, raznih vrst velikanske pese, loško repno seme, kaps (kaselsko seme), laneno seme (preslej), konoplje, sploh zanesljivo kaljiva semena.

Vnanja naročila izvrši hitro in natančno.

Dunajska borza.

Dné 28. februarja.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 70 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 60
Avstrijska zlata renta 4%	125 „ 20
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 „ 75
Ogerska zlata renta 4%	124 „ —
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 „ 30
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1083 „ —
Kreditne delnice, 160 gld.	398 „ 60
London vista	123 „ 75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	60 „ 45 1/2
20 mark	12 „ 08
20 frankov (napoleonador)	9 „ 81
Italijanski bankovci	46 „ 40
C. kr. cekini	5 „ 80

Dné 27. februarja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151 gld. 25 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	164 „ 50
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 „ —
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 40
Tisine srečke 4%, 100 gld.	149 „ 75
Dunavske vravnave srečke 5%	133 „ —
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	108 „ 25
Posojilo goriškega mesta	111 „ 25
4% kranjsko deželno posojilo	— „ —
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	106 „ —
Priporitne obveznice državne železnice	228 „ —
„ „ južne železnice 3%	173 „ —
„ „ južne železnice 5%	130 „ —
„ „ dolenskih železnice 4%	98 „ 50

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	160 „ —
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „ —
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ 75
Salmove srečke, 40 gld.	71 „ —
St. Genóis srečke, 40 gld.	73 „ 50
Waldstenove srečke, 20 gld.	51 „ 50
Ljubljanske srečke	25 „ —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	172 „ 50
Akcije Ferdinandovesev železn. 1000 gld. st. v.	3420 „ —
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	550 „ —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	103 „ 75
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	81 „ —
Montanska družba avstr. plan.	84 „ 70
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	166 „ —
Papirnih rubljev 100	132 „ —

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobika. Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„**M E R C U R**“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila

v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svétli za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnic.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič

Odgovorni urednik: Andrej Kalan.